

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Evropa očima Václava Klause. 20 let poté

Jiří Weigl: O nás se bohužel rozhoduje v Bruselu

Ivo Strejček: Migrační pakt je ohromným nákladem členství v EU

Ladislav Jaki: Íránské střely a Praha

Václav Klaus: Podceňovaná negativní stránka digitalizace

Filip Šebesta: O (ne)sвободе vdechovat kouř

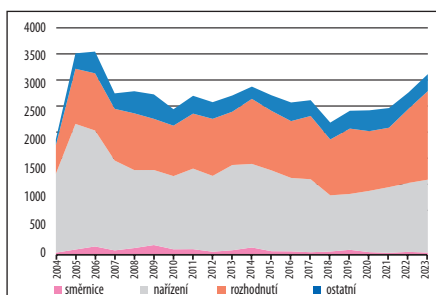
Zdeněk Koudelka: Tak nám vypudili Newsletter IVK

Marta M. Krumphanzlová: „Byl jsem to já, kdo navrhl evropskou vlajku.“

DUBNOVÝ GRAF IVK

Za dobu českého členství vzniklo více než 55 tisíc unijních předpisů

Počet předpisů Evropské unie publikovaných v Úředním věstníku EU od vstupu ČR do EU 1. května 2004 do konce roku 2023

Zdroj: Úřad ministra pro legislativu

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 4. 2024

Evropa očima Václava Klause. 20 let poté

Václav Klaus

Dvacet let je i není dlouhá doba, ale souboj o Evropskou unii a s Evropskou unií je pořád stejný. Když jsme v IVK přemýšleli, jak toto výročí – v našem pohledu nikoli oslatvit, ale – důstojně připomenout, přišli jsme na několik nápadů.

V předvečer tohoto výročí 30. dubna, shodou okolností v den pálení čarodějnic, jdeme stejně jako před dvaceti lety na Blaník s prosbou, aby nám blaničtí rytíři pomohli. Jsme starší. Tehdy jsme na tuto českou velehoru (rozhledna je ve výši 638 metrů nad mořem) šli přesně v okamžiku vstupu, tedy o půlnoci, a byla to ve tmě docela obtížná cesta. Teď jsme členstvím v EU poněkud zlenivěli, a proto půjdeme v podvečer. Prosba blanickým rytířům však bude stejná.

Před tímto výročím vydává IVK mou knížku článků, projevů, esejů na téma Evropské unie, které mají tu zvláštnost, že byly napsány v období před naším vstupem. (Za dva měsíce vydáme knížku textů napsaných mnou i kolegy v IVK po vstupu do EU.) Tyto staré články od 1. března letošního roku vycházejí na webové stránce IVK.

Jsem i dnes přesvědčen, že jsou „primární integrační jednotkou evropské státy a že evropské nadnárodní instituce jsou jednotkou sekundární“.

Poučení z těchto starých, zapomenutých textů – napsaných před 20-30 lety – je nesmírné. Vypadají, jako by byly napsány dnes. Problémy Evropské unie (pokusu o umělé, dobrovolné sjednocení kontinentu – zdůrazňuji dobrovolné, protože Evropa bývala nedobrovolně sjednocována různými „unifikátory“ Napoleonem, Hitlerem i Stalinem) a problémy s Evropskou unií, která si pomalu, drobnými krůčky více a více podvoluje jednotlivé členské země daleko více, než si

ty země představovaly, když do tohoto setkání dobrovolně vstupovaly, jsou věčné a v podstatě stále stejné.

Již v roce 1994 jsem na pražské konferenci „Evropa a my“ řekl, že „jsme odhodláni připojit se k rozumné evropské integraci, ale tím neříkám, že jsme zastánci absolut-

Problémy Evropské unie jsou věčné a v podstatě stále stejné.

ní a bezpodmínečné evropské unifikace“. Říkal jsem to s vědomím, že „stojíme před dvojnásobným úkolem: nalézt svou vlastní identitu, a přitom ji hned na své cestě do Evropy neztratit“. Tato slova platí dnes stejně jako v květnu 1994. ▶

EDITORIAL

Je tomu dvacet let, co Česká republika spolu s dalšími devíti zeměmi převážně bývalého východního bloku vstoupila do Evropské unie. Evropské integraci se věnujeme prakticky nepřetržitě. Kulaté výročí je ale přeci jen specifické. Navíc se pojí s volbami do Evropského parlamentu, které se odehrají na počátku června. Připravili jsme proto k tomuto výročí několik akcí. O části z nich píše ve svém úvodním komentáři Václav Klaus.

Od prvního března vydáváme na stránkách IVK každý den jeden text prezidenta Klause k tématu evropské integrace. Jde o články, které byly napsány ještě před naším vstupem do unie. Současně tyto projevy, komentáře a eseje vychází také v knize nesoucí název „30 let polemiky o Evropě“. V předvečer našeho přistoupení jsme se stejně jako před dvaceti lety rozhodli symbolicky vystoupit na horu Blaník. Na 15. května pak připravujeme seminář, na němž vystoupí pětice politiků, kteří během těch dvaceti let našeho členství prošli Evropským parlamentem.

Ale nežijeme pouze evropskou integrací. Václav Klaus v dubnu představil na tiskové konferenci svou studii, v níž analyzuje příčiny špatně fungujícího ekonomického systému České republi-

(Pokračování ze strany 1)

ky a její hospodářské politiky s názvem „Dílčí reformy jsou málo, řešením je systémová změna“. Na návštěvě v IVK jsme přivítali bývalého slovenského ministra vnitra a konzervativního komentátora Vladimíra Palka, s nímž posléze pro *Echo* pořídil velmi zajímavý rozhovor redaktor Pavel Štrunc. V květnu vyjde nová kniha Tomáše Břicháčka o „Zeleném údělu“. Vydali jsme rovněž poměrně obsáhlý *Newsletter Plus* na téma školství, který editory připravil Ivo Strejček.

Kromě komentářů ke dvěma dekadám v unii si pak v tomto vydání můžete přečíst text Ladislava Jakla o Izraelsko-Íránské roztržce, politickou analýzu migračního paktu od Ivo Strejčka, glosu Václava Klause o negativních stránkách digitalizace nebo glosu Filipa Šebesty o boji britských konzervativců proti zázkazu kouření.

Pozornosti čtenáře *Newsletteru* byl však neměl uniknout ani text právníka Zdeňka Koudelky, který popisuje, jak se těch osm stránek textů, jež držíte právě v ruce, nezadržitelně sune do kategorie *libri prohibiti*.

Filip Šebesta

Jsem i dnes přesvědčen, že jsou „primární integrační jednotkou evropské státy a že evropské nadnárodní instituce jsou jednotkou sekundární“. A už tehdy (Lidové noviny, září 1994) jsem se trápil tím, že „se začíná zpochybňovat, co je prvotní a co druhotné“.

Po summitu v Cannes (1995) jsem prvně veřejně mluvil o výhodách a nevýhodách společné evropské měny. Ve Štrasburku před Parlamentním shromážděním Rady Evropy jsem řekl, že „si náš „evropanismus“ vysvětlujeme jako povinnost střežit a ochraňovat vlastní identitu, tradice a zvyklosti.“ Na konferenci britské Konzervativní strany v Blackpoolu jsem řekl: „ob-

čas jsme obviňováni z toho, že zapomínáme na všechna adjektiva s výjimkou slova svobodný. Ale já se domnívám, že zajištění svobody stačí – individuální štěstí záleží na každém z nás.“ V Bonnu jsem v roce 1998 mluvil k tématu „Jaká bude Evropa po zavedení eura?“. Zdůrazňuji, že ten nadpis měl otazník. Následný text měl otazníků více.

„Nedostatečně strukturovaný a specifikovaný cíl nazývaný mír“, jako hlavní nosná myšlenka tehdejší EU, „téměř blokuje jakoukoli seriózní debatu o dalších cílech či vztazích mezi nimi“.

V kontextu dnešní Ukrajiny je užitečné připomenout, že jsem tehdy v Německu řekl: „nedostatečně strukturovaný a specifikovaný cíl nazývaný mír“, jako hlavní nosná myšlenka tehdejší EU, „téměř blokuje jakoukoli seriózní debatu o dalších cílech či vztazích mezi nimi“. Tehdy se mi zdálo, že je slovo mír zneužíváno. Kéž by si dnešní válkychtiví na to vzpomněli. Říkával jsem jim, že je to slabý cíl a obhajoba smyslu evropské integrace, teď bych si ho naopak moc přál.

Nesouhlasil jsem s postojem koncipovat integraci Evropy „skrze brýle s nálepkou Sarajevo. Vidíme Sarajevo a Kosovo, a proto se musíme unionizovat“. Zase je to až moc stejné s dnešní zesílenou unionizací kvůli Ukrajině. Psal jsem (v roce 1998), že je Evropa definována „výraznou evropskou postavou – kterou je Beamte – tedy postavou evropského úředníka“. Viděl jsem – v protikladu s našimi procesy po listopadu 1989 – nebezpečí v novém vzednutí státu: „Rovnice občan-stát se zásadně mění. Výzvou pro Evropu je to, zda toto uvažování v 21. století zvítězí či neztvrdí“ (Bodensee Symposium v Bregenz v červnu 1999). Dnes víme, že zvítězilo.

NOVINKA

Václav Klaus: 30 let polemiky o Evropě

Před dvaceti lety rozhodlo dosud jediné u nás konané referendum výraznou většinou o přání občanů, aby se Česká republika stala součástí evropské unie. Veřejnost 15 let po pádu komunismu chápala vstup do EU jako potvrzení úspěšné transformace a jako vyjádření naší opětovné příslušnosti ke společenství normálních vyspělých evropských zemí. S tímto pocitem byla spojena i řada velkých, mnohdy značně naivních očekávání. Dnes, po dvaceti letech, můžeme oprávněně zdůraznit jejich iluzornost a naivitu.

Dnešní EU není dynamickým a výrazně prosperujícím uskupením, žije z podstaty a v mnoha ohledech už dávno není záchranou a nadějí, ale příčinou nebo součástí problémů, které se před námi vrší.

Václav Klaus naši politiku ve vztahu k EU nejenom formuloval a prakticky prováděl, ale také o ní od počátku své politické kariéry intenzivně a pravidelně veřejně diskutoval. Kniha *30 let polemiky o Evropě* přináší texty přibližující pohled bývalého premiéra a prezidenta na unii. Čtenáři tak dostávají možnost posoudit, zda se ve svých pohledech na evropskou integraci a směřování EU mýlil, či nikoliv.

brožovaná, 224 stran, 200 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

Ve Frankfurter Allgemeine Zeitung (říjen 1999) jsem psal, že „mentalita unifikované pevnosti Evropa uzavřené světu a oddělené od něj různými bariérami ... by Evropu zavedla na periferii světa“.

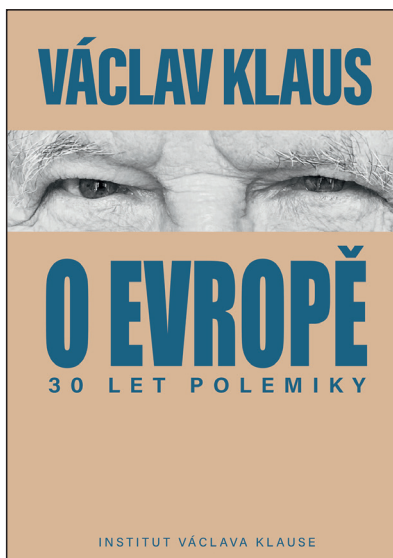
Evropa je definována „výraznou evropskou postavou – kterou je Beamte – tedy postavou evropského úředníka“.

V rakouském Wachau jsem v červnu 2000 varoval, že „Evropa stojí na křižovatce“ a že hrozí „nejrůznější kosmopolitní globalizující tendence“, „eroze klasického modelu rodiny“, „vítězství příliš permissivního hodnotového systému, který vede ke ztrátě řádu“. Už tehdy mne trápily „nároky a aktivity agresivního ekologismu“. V projevu v německém Freiburgu (srpen 2000) jsem říkal, že je projekt evropské unifikace „v lepším případě jen doplňkovým a v horším případě náhradním programem“ pro budoucnost Evropy.

„Nekritická adorace Evropské unie a s ní spojené ponižování se a patolízalství, které se u nás v poslední době stalo takovou módou, je vysoce kontraproduktivní.“

Vidím-li dnešní chování Fialy a Rakušana (a řady dalších), zdá se mi vysoce relevantní můj výrok v Denících Bohemia v listopadu 2000, že je „nekritická adorace Evropské unie a s ní spojené ponižování se a patolízalství, které se u nás v poslední době stalo takovou módou, vysoce kontraproduktivní“. Podotýkám, že to bylo v momentu, kdy Zemanova vláda vyjednávala podmínky našeho vstupu do EU.

Při 10. výročí Maastrichtské smlouvy (v prosinci 2001 v MF Dnes) jsem asi prvně použil pojem „evropeismus“. Maastricht jsem považoval „za produkt nové ideologie, ideo-

logie evropeismu, který je konglomerátem (či amalgamem) řady dřívějších dílčích neliberálních postojů.“ V Maastrichtu jsem viděl ono „pověstné překročení Rubikonu“, které nás vede k „nové“ Evropě.

Za zmínku stojí i tehdejší diskuse o tzv. evropské ústavě, kterou jsem vždy rezolutně odmítal. V MF Dnes jsem v září 2003 napsal: „Aby nebylo mýlky, nejsem proti evropské integraci. Je výhodou, když budou v Evropě

stejně dopravní značky, stejná cla na dovoz zboží z mimoevropských států, stejná označení výrobků a když bude v Evropě obdoby názor na základní kulturně-civilizační hodnoty či znaky (na trest smrti, na organizovaný zločin, na pašování lidí a zboží přes hranice, na extremistická hnutí, a podobně). Avšak vzhledem k různé hospodářské úrovni, k dosaženému stupni společenského vývoje a k odlišným kulturním a politic-

kým tradicím jednotlivých zemí by bylo přímo škodlivé, kdybychom zaváděli jednotný evropský „eintopf.“ I to platí dodnes. Dodal jsem, že se „nenechme okřikovat, že jsme proti Evropě. Jsme proti evropskému superstátu, ale strašně moc jsme pro rozumně integrovanou, svobodnou a produktivní Evropu.“

Tento 21 let starý výrok zastávám i teď.

26. 4. 2024

O nás se bohužel rozhoduje v Bruselu. Mysleme na to u červnových voleb

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Blíží se mohutné oslavy dvacátého výročí našeho historického vstupu do EU. Vládní propagandisté bez přestání melou tirády o úžasném přínosu, obrovských benefitech, které z členství máme, o pevné hrázi, kterou EU tvoří proti Rusku. To je oficiální „Dichtung“, jak by řekli Němci, slovo česky asi přeložitelné jako vzletná poezie. Ale potom je tady „Wahrheit“, prozaická pravdivá skutečnost, a ta je bohužel daleko chmurnější.

Úpadek země jižního křídla trvá. O problémech eurozóny u nás neradno hovořit, když náš současný pan prezident za přijetí společné měny tak oddaně bojuje. Ale příklad Slovenska ukazuje, že odtud spása asi nepříjde.

Trvalé a prohlubující se globální zaostávání EU nemusíme příliš rozebírat. Je dlouhodobé a evidentní. Úpadek země jižního křídla trvá. O problémech eurozóny u nás neradno hovořit, když náš současný pan prezident za přijetí společné měny tak oddaně bojuje. Ale příklad Slovenska ukazuje, že odtud spása asi nepříjde.

Za dvacet let jsme dostali z EU asi 1 bilión korun. Vypadá to hodně, ale není to ani jedna polovina ročních výdajů českého státního rozpočtu. Rozebírat, za jaké zbytečnosti byla valná část těchto peněz vyplývá a kolik dalších národních zdrojů muselo padnout na jejich kofinancování, by zabralo hodně času. Správné měřítko finanční bilance asi lépe ilustruje jiné známé číslo – ročně od nás odplývá na Západ cca 300 mld. Kč. S tím naším finančním benefitem to bude asi složitější.

Za těch dvacet let jsme přišli o velkou část své suverenity. Vláda nad vlastními věcmi

se za toto období lidu českému velmi vzdálila. Pokud někdo naivně doufal, že rozhodování bruselských byrokratů a politiků evropských velmocí bude pro naši zemi přínosem ve srovnání s chronickou nekompetentností českých orgánů, ten se musí dnes chytat za hlavu.

Rozebírat, za jaké zbytečnosti byla valná část těchto peněz vyplývá a kolik dalších národních zdrojů muselo padnout na jejich kofinancování, by zabralo hodně času.

Za všechny dvě poslední agendy z minulého týdne, které se na nás z EU valí – migrační pakt a greendealové šílenství v podobě směrnice přikazující povinné zateplení všech budov v EU do roku 2050, zákaz vytápění fosilními palivy do roku 2040 a povinnou „bezemisnost“ novostaveb již za necelestých 5 let.

EU nejde o zastavení migrace. To by musela opustit dnešní azylové právo, které na masovou ekonomickou migraci nemůže fungovat. EU jde o legalizaci dnes nelegální migrace a její rozproštění po celé EU. To je obsah nyní přijatého migračního paktu, na němž se ostudně podílela dnešní česká vláda v době našeho předsednictví a pak se pro něj ze zbabělosti neodvážila hlasovat. Pobyt migrantů budeme platit buď přímo na našem území nebo budeme přispívat jiným členským zemím. Výjimku nemáme žádnou, jak tvrdil ministr Rakušan. Statisíce Ukrajinců na našem území samy o sobě neznamenaají žádnou úlevu. Budeme přinuceni stát se multietnickou a multikulturní společností, a ještě si to sami svými miliardami financovat na úkor vlastního rozvoje.

Že v Bruselu jsou u moci šílení zelení extrémisté, je už dnes zřejmé každému. Pověstný Green Deal ničí průmysl, zemědělství, konkurenceschopnost a zlikviduje i naši životní úroveň a životní styl. Lidé však stále nevěří tomu, že po nich někdo vážně a závazně chce takový nesmysl, aby v celé

Evropě potloukli všechny budovy polystyrenem, zničili kulturní a architektonickou rozmanitost svých zemí a s nepředstavitelnými finančními, lidskými a materiálními náklady a obětmi usilovali o „bezemisnost“, která prý bude mít za následek ochlazení klimatu na naší planetě. Absurdní fanatické nesmysly na úrovni středověkého náboženského blouznění, které nebere v úvahu rozum, zkušenost, náklady ani reálné možnosti. Nicméně toto šílenství se stává zákonem a bude dopadat na každého z nás. Budou se nás snažit podřídit a donutit k plnění jejich bláznivých politik dotacemi z našich peněz, zákazy a umělým zdražováním energií, technologií či daněmi, pokud nepřejdou k přímému útoku na osobní a vlastnickou svobodu.

Za těch dvacet let jsme přišli o velkou část své suverenity. Vláda nad vlastními věcmi se za toto období lidu českému velmi vzdálila.

Naše vláda a pětikoalice, na níž je postavena, s touto děsivou situací nic dělat nehodlají. Katastrofický vývoj v evropských politikách ignorují a servilně se na prohlubování těchto tendencí podílejí. Země, které mají odvahu se proti směřování EU, které ohrožuje i nás, postavit, naše vláda politicky napadá a chová se k nim nepřátelsky. Válka na Ukrajině, která je její jedinou skutečnou prioritou, slouží k zastrašování veřejnosti, vyvolávání pocitu ohrožení a odvádění pozornosti od skutečných problémů pro Českou republiku, které leží nikoliv na Ukrajině, ale v EU. V Bruselu, a ne v Kyjevě se rozhoduje o budoucnosti každého z nás.

V Bruselu, a ne v Kyjevě se rozhoduje o budoucnosti každého z nás.

Pokud budeme kvůli své ignoranci a naivitě stále volit ty, kteří nás do tohoto marasmu přivedli, můžeme dopadnout jenom špatně. Příležitost něco málo proti tomu udělat budeme mít už v červnových evropských volbách.

22. 4. 2024

Migrační pakt je ohromným nákladem členství ČR v EU s dalekosáhlými důsledky

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Českou politickou scénu zleva doprava, od opozice přes koalici, zaměstnala hádka o „výjimku/nevýjimku“ z tzv. Migračního paktu. Je zarážející, jak snadno se ministru Rakušanovi (a s ním i celé vládě) podařilo spor zahltit detaily a skrze jejich sporné výklady zavléci celý problém do slepé uličky. Tento manévr, usnadněný argumentační nedůrazností opozice, pomohl zakrýt to nejpodstatnější – ČR se ve prospěch EU bez odporu vzdala svého nezávislého práva rozhodovat o tom, kdo u nás může žít.

Je zarážející, jak snadno se ministru Rakušanovi (a s ním i celé vládě) podařilo spor zahltit detaily a skrze jejich sporné výklady zavléci celý problém do slepé uličky.

Migrační pakt nespádl z nebe. Je zoufalou reakcí na důsledky zničující politiky multikulturalismu – jedné z ideologií, na které Evropská unie stojí a považuje ji za žádoucí a přínosnou. Na základě multikulturalistických představ o světě se západní Evropa po celá desetiletí otevírá migračním vlnám z Afriky a Blízkého a Středního východu, které už dávno nabývaly charakteru nezvládnutelné masové migrace. Diskuse v českém parlamentu o „výjimce“ je proto zavádějícím sporem, neboť spor by měl být veden o samotnou obsahovou i formální podstatu současného evropského unifikčního procesu, o dnešní Evropské unii a jejich politikách a naší politické neschopnosti či slabosti těmto trendům vzdorovat.

Vládní Fialova koalice proti Migračnímu paktu nic zásadního nemá, ale debata o „výjimce/nevýjimce“ jí nemůže vyhovovat. Nebezpečně totiž upozorňuje veřejnost na drsnou realitu, že otázka migrace nejen nezmysla, ale naopak se České republiky začíná přímo dotýkat. Opozici sice nabízí debata o „výjimce/nevýjimce“ v předvolebním období vhodnou politickou municí, ale to podstatné nezaznělo od nikoho: Rakušanovým podpisem a vládním příkřivnutím na Migrační pakt jsme se ve prospěch EU vzdali výlučného práva samostatně a svobodně rozhodovat o tom, kdo u nás v budoucnosti bude žít a komu my sami povolíme bydlet na našem území. Už to nebudeme my, kdo bude rozhodovat o podmínkách přidělování pobytu v Čes-

ké republice. Už to bude Evropská komise – a je zcela lhostejné, zda jsme si vyjednali výjimku nebo ne. Ostatně historie existence naší země v Evropské unii má své vlastní zkušenosti s „bruselským“ dodržováním výjimek. Věřit, že výjimky jsou pro úředníky v Evropské komisi něčím posvátným, je bláhové a naivní. Jediné, čemu evropské instituce rozumí, je uplatnění práva veta – tím bez váhání pohrozili Slováci, Maďaři a dokonce i probruselský Tusk. Česká vláda ne!

Věřit, že výjimky jsou pro úředníky v Evropské komisi něčím posvátným, je bláhové a naivní. Jediné, čemu evropské instituce rozumí, je uplatnění práva veta.

Vzdání se práva svobodně a autonomně rozhodovat o azylové politice ve prospěch EU je zcela bezprecedentní a kolosální politické selhání Rakušana, Fialy a celé jejich koaliční vlády. Kde vzali mandát, aby svěvolně, bez rozsáhlé a vážné diskuse v parlamentu (když už názor veřejnosti tuto vládu dávno nezajímá) zavlékli Českou republiku do migračního marasmu? Což dnes a denně nepřibývá informací o sociálních, společenských, ekonomických i bezpečnostních problémech, kterými si Německo, Francie, Itálie, Belgie nebo Nizozemí v souvislosti s nezvládnutelnou migrací procházejí? Zeptala se vládní koalice v minulých volbách voličů, co si o tomto problému myslí? Nabídla jim racionální řešení? Proč Fialova vláda nepodnikla něco podstatného (nebo alespoň proces přijetí Migračního paktu zpomalujícího) v rámci tolik opěvovaného českého předsednictví EU? Neudělala nic! Jen veřejnost opíjí představou, že budeme mít jakousi „výjimku“.

Shrňme si to tedy:

– Téma masové migrace je mimořádně důležitým fenoménem rozhodujícím o bu-

doucnosti významné části evropského kontinentu. Své kořeny má v ideologii multikulturalismu, která je jedním z nedotknutelných stavebních kamenů politik Evropské unie;

– Migrační pakt je reakcí západní části EU na masivní příliv imigrantů do jejich prostoru. Cílem paktu je přeměrovat migranty do země, kam primárně nesměřují. Tedy i do České republiky;

– Tím, že Fialova vláda prostřednictvím ministra Rakušana tzv. Migrační pakt akceptovala, dobrovolně a svěvolně se ve prospěch institucí EU vzdala práva na výkon národní nezávislé politiky o tom, kdo u nás bude žít;

– K takovému rozhodnutí s tak dalekosáhlými důsledky Fialova vláda neměla mandát od českých voličů a její rezignace na tak výlučně národní pravomoc, jakou je rozhodování o tom, kdo v naší zemi může či má žít, je neomluvitelná;

Cílem paktu je přeměrovat migranty do země, kam primárně nesměřují. Tedy i do České republiky.

– Diskuse o „výjimce“ či „nevýjimce“ už je „pouze“ sporem o technicistní detail řešení;

– Jediným možným a správným řešením je Migrační pakt za ČR vetovat (podobně jak o tom uvažují Slovensko, Maďarsko a Polsko). Fakt, že Fialova vláda nechce problém řešit podobně razantně, je důkazem její vazalské, nekritické probruselské politiky;

– Zvažujeme-li při příležitosti 20. výročí vstupu ČR do EU výnosy a náklady tohoto rozhodnutí, pak podvolení se Migračnímu paktu a vzdání se práva samostatně určovat národní přistěhovaleckou politiku jsou nejen chybou Fialovy vlády historického rozsahu, ale také ohromným nákladem členství ČR v EU s dalekosáhlými důsledky.

23. 4. 2024

Předplatné IVK na rok 2024

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Íránské střely a Praha

Ladislav Jaki

člen správní rady IVK

Mudrlanti, kterým se dnes v médiích říká experti, vytrubovali do světa, jak prý Írán svůj víkendový útok zpackal. No, možná si měli zjistit, co bylo jeho cílem, a jak byl proveden. Pak by asi nahlédli, že Peršaní udělali přesně to, co chtěli, a dosáhli přesně toho, co plánovali.

Teokracie v Íránu je vše jiné než demokracie západního typu. I když tam narozdíl od našich sprátených arabských monarchií probíhá vždy velmi ostrý konkurenční politický boj a předvolební kampaně sevšímvsudy. Existuje tam i velmi zjitřené veřejné mínění. A už od starověkých absolutistických říší platí, že i v té nejtuzší diktatuře není vládcům lhostejné, jaké jsou nálady mezi lidem. I tam se veřejnosti snaží nadbíhat a zavděčit se jí. Tím spíše to platí o Íránu.

Dali šanci Američanům ukázat Tel Avivu, že bez jejich ochrany si ani neškrtnou a že by už měl být vůči USA pokornější a poslušnější.

Představitelé vládnoucího režimu v Teheránu si nemohli dovolit ignorovat nedávný izraelský útok na cíl v Sýrii, při kterém bylo zabito několik íránských velitelů včetně dvou generálů. A tak bylo nutno připravit odvetu. Takovou, která by ukázala pořádné svaly, ale zároveň takovou, která by nena dělala příliš velké škody a nevedla by k další eskalaci. A navíc by umravnila Izrael a zkrátila neúnosně dlouhé vodítko, na jehož jednom konci je obojek na izraelském krku a na druhém americká paže.

Američané vůbec nejsou spokojeni s postupem Izraelců v Gaze. A už vůbec se jim nelíbí útok na íránské činitele pobývající v Sýrii a hlavně to, že Izrael Američany včas o svých plánech vůbec předem neinformoval. A tak stačilo Íráncům jediné: varovat USA, že přijde odvěta. Američané, a tedy i velitelé jejich protivzdušných kapacit

Pochybovači o sionistické myšlence rozhodně nemusí chovat jakékoli averze vůči obyčejným lidem, hlásícím se k Židům či k židům, tedy etnický i nábožensky.

v oblasti, předem přesně věděli, co, kolik čeho, odkud a kam na Izrael poletí. Proto byl jejich deštník tak účinný. Ne proto, že Íránci zpackali útok, ale protože o něm dali vědět. Dali tak šanci Američanům ukázat Tel Avivu, že bez jejich ochrany si ani neškrtnou a že by už měl být vůči USA pokornější a poslušnější.

Írán ukázal, že má kapacity mnohem silnější, než Izraelci i jejich spojenci tušili, ale také, že je schopen jednat a domlouvat se. Současně s varováním před chystaným útokem letěl totiž íránský vzkaz: tak si to teda sestřelte (i když vaše obrana bude padesátkrát dražší než naše střely), ale pak už dejte pokoj, my tímto věc považujeme za uzavřenou.

A zatímco mediální experti, kterým nikdy nevyšla žádná předpověď, a přesto za pár dnů mudrují znova, slibovali tvrdou izraelskou odvetu v řádu desítek hodin, nastalo spíše zklidnění. A nejspíše nastane i jistý posun kolem Gazy, a to ve směru, aby se to více líbilo Američanům. Inu, ono to bude se světem vždy trochu složitější. Rozhodně nemáme důvod fandit muslimským režimům šíitským, wahábitským ani jiným. Ale musíme jim přiznat, že hají srozumitelným

způsobem své zájmy a nedělají nic, aby si samy neškodily. A s tím lze hrát.

Izrael bude nyní pod větší americkou kontrolou, i když ani to nezaručuje, že se čas od času opět trochu neutrhne z řetězu. I tam se přece hraje o veřejné mínění, i tam si část lidu žádá odvetu nebo aspoň eliminaci nebezpečí. Izraelská vláda je ideovým slepencem a nemá to lehké. Dělá velké množství chyb i unáhleností, a to jak na domácím hřišti, tak i ve svých bezpečnostních a zahraničně-politických aktivitách. Kritika jejích kroků ale nemá nic společného se zavlilým antisemitismem. Pochybovači o sionistické myšlence rozhodně nemusí chovat jakékoli averze vůči obyčejným lidem, hlásícím se k Židům či k židům, tedy etnický i nábožensky.

Izrael bude nyní pod větší americkou kontrolou, i když ani to nezaručuje, že se čas od času opět trochu neutrhne z řetězu.

U nás tyhle nálady nikdy zásadně nepřevládaly, to ale neznamená, že jsme bez svého másla na hlavě. Například i proto, že největšího evropského antisemitu vrcholného středověku u nás uctíváme coby otce vlasti. Anebo například proto, že náhodou zrovna dnes je to 635 let, kdy za vlády syna onoho otce vlasti, českého a římského krále Václava IV., povraždili Pražané tisíce zde žijících Židů. Honili je po ulicích, zabíjeli je a vypalovali jejich domy. Vraždili i jejich rodiny.

Ano, je to už dávno. A byla to taková ošklivá doba. Ale umíme se vždy každý sám zastavit v momentě, kdy přichází pokušení opět začít přemýšlet v kategoriích kolektivní viny?

18. 4. 2024

Podceňovaná negativní stránka digitalizace

Václav Klaus

Přiznám se, že jsem od počátku nedůvěřivý vůči všem automatizačním a digitalizačním tendencím moderní doby. Platí to už od sedmdesátých let, kdy jsem byl po vyhození z Akademie věd nucen pracovat v bance v tzv. Správě automatizace a mechanizace. Tenkrát to ještě byly pouhé začátky, ale mnoho věcí jsem si začínal uvědomovat už tehdy. V těchto dobách převažovala jednosměrná apoteóza – zno-

va zděrazňuji, že se tehdy říkalo – automatizace a nesmírně se podceňovala její odvrácená strana.

Dnes jsme nekonečně dále a všichni, resp. ti, kteří vědět chtějí, o tom mají informací daleko více. Jak o těch pozitivních, tak o těch negativních stránkách. Včerejší *E15* publikovala článek s nadpisem „Čínské domácnosti se propadly do dluhů. Neplatiči nesmějí do rychlovlaků a lepších hotelů“. Je to určitě jediné díky digitalizaci. V jeden a půl miliardové Číně by jinak nebylo možné, aby se spojila informace o dluhu člověka (či rodiny) s informací o nákupu jízdenky do vlaku. V Číně je 150x více obyvatel než v České republice a i u nás by to bylo docela obtížné.

Když jsem se při svých prezidentských státních návštěvách dostal i do malinkého Estonska (které má naopak 10x méně obyvatel než Česká republika, čili 1500x méně než Čína) a oni mi pyšně ukazovali pokrok v digitalizaci Estonska, snažil jsem se s nimi diskutovat i o oné odvrácené stránce digitalizace. Technokratické vidění tamních politiků, které mne naprosto šokovalo, to však neumozňovalo. Dávali mi najevo, že jsou předvojem lidstva. Jenom já to prý nechápu.

Tento týden vyšel ve švýcarském týdeníku *Die Weltwoche* velmi kvalitní článek dvojice autorů Ch. R. Ulbrich a Bruno S. Frey s otázkou v nadpisu „Přežije demokracie digitalizací?“. Velmi mne to zaujalo. Prof. Frey je po celém světě známý švýcarský ekonom,

můj ročník, jehož články jsem v tehdy obtížně dostupném časopise *Kyklos* u nás četl už v 70. letech. Dr. Ulbrich je šéfem výzkumu digitalizace státu a veřejné správy na univerzitě v Basileji. Publikovaný článek je úryvkem z jejich v letošním dubnu vydané knihy

Za naivní považují autoři zcela falešnou, ale bohužel v dnešním světě dominantní představu, že i přes digitalizaci zůstane všechno při starém. Tezí autorů je, že „v digitalizovaném světě platí jiná pravidla“.

„Zautomatizovaná demokracie aneb přerozdělení moci a vlivu v digitálním státě“.

Za naivní považují autoři zcela falešnou, ale bohužel v dnešním světě dominantní představu, že i přes digitalizaci zůsta-

ne všechno při starém. Tezí autorů je, že „v digitalizovaném světě platí jiná pravidla“. Vidí nesporné pozitivní změny, které digitalizace přináší, ale vidí i velké stinné stránky digitalizace. Kritizují „odborný svět“, já bych řekl „ajtáky“, za to, že diskutují pouze jednotlivosti digitalizace, a ne většinu jejich následků. Autoři očekávají díky digitalizaci zcela novou „rovnováhu moci a vlivu v politickém systému“.

Naprostě správně odmítají mluvit pouze o „vyšší efektivnosti“ plynoucí z digitalizace. Může to snad platit v privátním sektoru, a hlavně v ekonomice, ale za „zvyšování efektivnosti v řízení a ve veřejném sektoru“ budeme platit obrovskou cenu. „Zvyšování efektivnosti v digitálním světě vyžaduje zvýšenou kontrolu všeho.“ Samozřejmě mají oba autoři – stejně jako já – veliký strach ze vzniku „dohližitzelského státu (Überwachungsstaat) ve smyslu George Orwella“. Jsou přesvědčeni, že „digitální po-

krok nahraává autokratům a diktátorským systémům tohoto světa“, neboť digitalizace usnadňuje centrální řízení, likviduje dělbu moci, podporuje status quo a komplikuje

Vidí nesporné pozitivní změny, které digitalizace přináší, ale vidí i velké stinné stránky digitalizace. Kritizují „odborný svět“, já bych řekl „ajtáky“, za to, že diskutují pouze jednotlivosti digitalizace, a ne většinu jejich následků.

budoucnost „otevřené společnosti a jejich institucí“.

Mně to mluví z duše. Knihu vydanou v němčině si určitě koupím. Přečtěte si aspoň stručný článek ve *Weltwoche*. Kniha má 384 stran.

19. 4. 2024

O (ne)sвободе vdechovat kouř

Filip Šebesta
Institut Václava Klause

V Británii zakazují kouření. A část britských „konzervativců“ šílí. Najednou se probrali ze zimního spánku k zásadní obraně „svobody“, svobody vdechovat do plic kouř. Zatímco nad omezováním fundamentálních svobod jako je svoboda slova, vyznání, shromažďování apod., které jsou roky dnes a denně pošlapávány, mlčeli, mlčí a budou mlčet dál. Jako kdyby kouření bylo tou *svobodou svobod*, bez které nelze dál. Jedině ono probudilo takzvané konzervativce k hysterické reakci.

Je potřeba se ptát kde byli, když byly uvalovány lockdowny a vládla policejní šikana?

Znamená to tedy, že progresivisté všech stran to od nynějška budou mít složitější? Vůbec ne. Soudím, že nemají žádný důvod se znepokojovat tím, že by snad mohlo jít o trvalejší změnu. Že právě kouření bylo tou poslední kapkou a odted' již budou britští Konzervativci i konzervativci hrdě stát na strážích fundamentálních svobod *Magny charty*. Něco takového opravdu nečekejme. Jejich vyskakování si a odvaha dávaná na odív ve věci zákazu kouření je naopak symptomem pravého opaku.

Je potřeba se ptát kde byli, když byly uvalovány lockdowny a vládla policejní šikana? Mluvil někdo z nich o těchto věcech nahlas? Zpochybňoval někdo povinnost nosit roušky nebo se povinně očkovat? Kde byli a jsou

každý den, když se omezuje svoboda slova? Na jaké straně stojí vždy, když se posiluje klima, v němž je vyslovování nemainstreamových názorů stále obtížnější nebo to s sebou přinejmenším nese významné společenské, ale stále častěji i ekonomické, náklady? Nepomáhají náhodou také vztyčovat mantinely určující co je ještě přípustné, a co už nikoli? Co říkají na rozšiřující se nábožensky motivované útoky v západních městech? Co všechna ta zelená opatření? A lepili se snad k vozovce na hranicích Skotska po nedávném schválení zákona o „hate speech“? Směšné a tragické zároveň.

Vůbec by nás proto nemělo naplňovat optimismem, že se aktivizovali „alespoň na něčem“. Vidím za tím jen náhražkový boj za všechna ta bitevní pole, která dávno opustili. Za témata, kterým se bojí věnovat nebo se dokonce aktivně podílejí na jejich destruování.

Boj za svobodu kouřit je dnes ale z nějakého důvodu ještě přípustný. A tak se jej chápou o to víc a houževnatěji. Není politicky nekonretní jako hájení fundamentálních svobod. Je to *povolená kritika*, která na oplátku pomáhá vytvářet a uchovávat zdání plurality, jež ve skutečnosti neexistuje.

Nese to s sebou pro stoupence svobody kouřit sice jistý nemoderní odér. Chybí ale onen mocenský prvek přítomný u základních svobod a hodnot. Kouření nedrží společnost pohromadě jako rodina. Kouření neumožňuje udržování a replikaci klíčových společenských hodnot jako náboženská společenství a církve. Kouřením nikdo nena-bourává stále úžeji vymezený mainstream tak jako důsledným uplatňováním svobody slova. Kouření nepomáhá k obhajobě vlastnických práv před jejich podvolením se aktivistickému zelenému zákonodárství, jež

po brexitu paradoxně ještě přitvrdilo. A koneckonců, kouření je dnes zlovykem převážně chudších a méně vzdělaných vrstev, do života tvůrců mainstreamového diskurzu nijak nezasahuje, nanejvýš jako negativní statusový symbol. Možná právě z těchto důvodů je kritika jeho zákazu stále přípustná.

Na jaké straně stojí vždy, když se posiluje klima, v němž je vyslovování nemainstreamových názorů stále obtížnější nebo to s sebou nese významné náklady?

Peter Hitchens v magazínu *Compact* ještě navíc upozorňuje na jiný paradoxní fakt: „Vždy to přeci byli morální a sociální revolucionáři, kteří vrčeli: Jak se opovažujete mi říkat, co mohu dělat se svým vlastním tělem?, když se po nich chtělo, aby vzali do úvahy, že potrat může být špatný nebo že zneužívání drog je chyba.“

A právě boj za toto právo, právě tuto „svobodu“, si dnešní britští konzervativci vybrali jako něco, za co má cenu si rvát vlasy a trhat košile. Vsadím se, že tahle jejich zvýšená citlivost na omezování svobody bude vše, jen ne trvalá a obecná.

Kardinál Sarah směrem ke svým kněžským kolegům nedávno prohlásil: „mnoho církevních představitelů na Západě je odrazováno myšlenkou postavit se proti světu. Sní o tom, že je svět bude milovat. Ztratili touhu být znamením protikladu.“ Myslím, že jeho slova platí obecně. Nejen pro církevní hodnostáře, ale i pro britské a jakékoli jiné konformní konzervativce. I oni chtějí být milováni a v klíčových otázkách se neodvážejí odchýlit od hlavního proudu ani o jediné písmeno.

24. 4. 2024

Tak nám vypudili Newsletter IVK. Budou na univerzitách pálit a vyřazovat publikace?

Zdeněk Koudelka
právník

Po léta byl na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně stojan, na němž byl k volnému rozebrání Newsletter Institutu Václava Klause. Nevím, či aktivitou se tak stalo, ale děkuji mu za to.

Dostávám Newsletter do schránky poštou, ale další výtisky jsem bral pro známé, v poslední době pro členy diskusní společnosti Žebětínská akademie. Léta trval tento pokojný stav. Kdo chtěl, si jej vzal, kdo nechtěl, nechal tak, jak to ve svobodné a názorově různorodé společnosti má být.

Léta trval tento pokojný stav. Kdo chtěl, si jej vzal, kdo nechtěl, nechal tak, jak to ve svobodné a názorově různorodé společnosti má být.

Až 5. 3. 2024 na diskusním fóru informačního systému Masarykovy univerzity započal student právnické fakulty debatu příspěvkem nazvaným „Patří Newsletter Institutu Václava Klause na chodby MUNI?“. Ozvaly se hlasy proti Newsletteru na právnické fakultě, které na počátku diskuse uvedl odborný asistent práva životního prostředí Jakub Vomáčka, jenž tiskovinu označil za odpad. Jiný účastník, čerstvý absolvent Filip Mihalovič si přisadil slovy: „Za mého působení na PrF jsem Newsletter IVK pravidelně uskladoval v recyklačním pytlí na papír“. Při čtení jeho slov, kdy se chlubí tím, že likviduje publikace, jsem si vzpomněl na dokumentární filmy z německé třetí říše, kdy jiní lidé ve jménu své tehdy módní a vládnoucí ideologie házeli do ohně závadné tiskoviny. Mám raději lidi, kteří dokáží vtělit myšlenku do slov a psát, tedy tvoří, ne ty, kteří tiskovinu a myšlenky ničí.

Je sporné, proč by měli být studenti izolováni na univerzitách od politiky.

Zazněly i opačné názory argumentující svobodou slova či poukazující, že na Fakultě sociálních studií byl volební plakát vládní strany do Evropského parlamentu. Ty však utřel student politologie Fakulty sociálních studií, že kampaň do Evropského parlamentu na Fakultě sociálních studií je naprosto v pořádku, ale dotčený časopis je brak a do škol nepatří. Na což vtipně reagoval jiný student Fakulty informatiky slovy: „Co se mi líbí, je v pořádku, co se mi nelíbí, už

ne“. Výstižně vyjádřil argumenty zastánců svobody slova starší absolvent geologie: „Svoboda slova slouží k ochraně těch názorů, které nesdílí většinová populace“.

To, co řadu let nevadilo, najednou zmizelo. Stojan s Newslettery IVK byl na pokyn vedení fakulty z Právnické fakulty odstraněn. A já jsem si opět uvědomil, jak moc se změnila atmosféra svobody 90. let 20. století, kdy by studenti, ani učitele na vysoké školy nenapadlo omezovat svobodu slova a šíření různých myšlenek v akademickém prostředí. No Masaryk byl na tom hůř. Tomu studentů v rámci jeho společenské angažovanosti v době sporů o rukopisy a hilsneriády vymlátili okna bytu.

Bude Masarykova univerzita pálit ruské knihy?

Debatu ohledně tiskovin Institutu Václava Klause není jedinou věcí, která mne na Masarykově univerzitě v poslední době zarazila. V březnu 2023 jsem dostal anglickou pozvánku od vedení Právnické fakulty Masarykovy univerzity na konferenci Zakarpatské právní čtení, pořádanou Užhorodskou národní univerzitou. Uvažoval jsem o účasti veden toutou člověka narozeného v Československu poznat toto meziválečné československé a předtím uherské území, které Stalin v roce 1945 přičlenil k Ukrajině. Ale ztratil jsem chuť.

To, co řadu let nevadilo, najednou zmizelo. Stojan s Newslettery IVK byl na pokyn vedení fakulty z Právnické fakulty odstraněn. A já jsem si opět uvědomil, jak moc se změnila atmosféra svobody 90. let 20. století.

Účastníkům konference se zakazuje užívat vědecké práce agresorského státu. Za mého života bylo více agresí – například útok USA, Francie, Německa, Británie na Jugoslávii 1999, útok USA a Británie na Irák 2003, útok Ruska na Ukrajinu 2022. Jde však jen o rusko-ukrajinskou válku, když je dále zakázáno citovat a zahrnout do seznamu publikací knihy v ruském jazyce vydané v jakékoli zemi a články i v jiných jazycích, vydané v Rusku a Bělorusku. Nesmí se citovat publikace vydaná v ruštině v Lotyšsku ani odkazovat na Čapkovy knihy vydané v ruštině.

Názvy Rusko a Bělorusko se v pozvánce psaly s malým začátečním písmenem v rozporu s anglickým pravopisem. Ani v době Protektorátu Čechy a Morava se nepřátelské státy nepsaly s malým písmenem. Ani Rudé právo v 50. let 20. století nepsalo Spojené státy americké malým začátečním písmenem, byť je označovalo za imperialis-

tické agresory v článkách o korejské a vietnamské válce.

Kdyby šlo jen o akci užhorodské univerzity, byla by to vnitřní věc této univerzity. Ale mezi organizátory je uvedena i Masarykova univerzita, děkan a proděkan její právnické fakulty jsou členy vědeckého výboru konference. To opravdu někdo myslí na Masarykově univerzitě vážně, že máme přestat citovat a používat ruské knihy či i jen v Rusku vydané neruské publikace? Tím zasahujeme nejen ruskou literaturu, ale vědeckou i uměleckou literaturu řady malých národů Ruska, jejichž knihy zpravidla nikde jinde nevycházejí.

Masarykova univerzita a prezidenti

Vylíkování tiskoviny bývalého prezidenta Václava Klause lze spojit se zásahem vůči jinému prezidentovi. Rektor Mikuláš Bek znemožnil v září 2013 vystoupení prezidenta Miloše Zemana na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity, neboť se obával, že by se mohl vyjádřit k předvolební kampani k volbám do Poslanecké sněmovny 25.-26. 10. 2013. To Bek považoval za možné narušení politické neutrality univerzity. Prezident Nakonec vystoupil na Fakultě podnikatelské Vysokého učení technického v Brně, aniž byla namítána politická nekorektnost této vysoké školy a dalších vysokých škol, kde prezident Miloš Zeman vystoupil. Projev byl znemožněn funkcionářem, který je do funkce jmenován prezidentem republiky. I když v konkrétním případě byl Mikuláš Bek jmenován předchozím prezidentem Václavem Klausem.

Názvy Rusko a Bělorusko se v pozvánce psaly s malým začátečním písmenem v rozporu s anglickým pravopisem. Ani v době Protektorátu Čechy a Morava se nepřátelské státy nepsaly s malým písmenem.

Miloš Zeman Bekovo jednání zhodnotil jako urážku hlavy státu, proto jej již nezval na oslavu státního svátku. To, že znemožnění přednášky hlavy státu na veřejné univerzitě je urážlivým jednáním vůči hlavě státu, je zřejmé. Navíc je sporné, proč by měli být studenti izolováni na univerzitách od politiky. Vždyť u zrodu současného demokratického režimu v listopadu 1989 bylo to, že studenti vstoupili do politiky a tehdejší komunističtí rektori a jiní akademičtí funkcionáři je nabádali, že se nemají zajímat o politiku, ale jen o studium. Demokracie se opírá o aktivní občanství. Toto aktivní občanství je v lidech vytvářeno i ve školách.

„Byl jsem to já, kdo navrhl evropskou vlajku.“

Marta Magdalena Krumphanzlová
Institut Václava Klause

Psal se 8. prosinec roku 1955, když byl Výborem Evropské unie vybrán návrh vlajky s věncem dvanácti zlatých hvězd na azurově modrém poli, který nakonec roku 1986 ve jménu „jednoty“ (unity) a „viditelnosti“ (visibility) zahalil všechny evropské instituce. Autorem návrhu byl dnes již zcela neznámý kreslíř a ve své době také poštovní úředník Rady Evropy, štrasburský rodák Arsène Heitz. Poněvadž právě obraz či symbol měl v lidských dějinách od nepaměti posvátný význam, a to ať vědomě, nebo přirozeně podvědomě, pokusme se při příležitosti letošního kulatého výročí našeho vstupu do Evropské unie alespoň částečně analyzovat duchovní kontext, z něž její všudypřítomný, oslavovaný symbol vzešel. Práce historika, potažmo kritika umění s obrazovým materiálem je následující – po „chladném“ věcném popisu, který si můžeme v našem případě odříci, následuje metoda srovnávání a hledání obrazového vzoru či souvislostí, které dílo stylově zasazují do daného kontextu. Již díky tomuto kroku vidíme zároveň hlubší význam díla na základě analogických příkladů, kde se daný obrazový vzorec vyskládá. Skutečný význam však mnohdy nejlépe vynikne s přidáním další vrstvy interpretace – zasazením do kulturně-historického prostředí, v němž daný umělec pracoval.

Oficiální výklad evropské vlajky, tj. „identita“ a „jednota“, si můžeme přečíst přímo na stránkách Evropské unie. Dvanáct hvězd má symbolizovat „ideu jednoty, solidarity a harmonie mezi evropskými národy“. Onoho 8. prosince 1955 vydala Rada Evropy prohlášení: „Hvězdy na modrém nebi Západního světa symbolizují evropské národy, které jsou uspořádány do kruhu na znamení jednoty. Jejich počet je dvanáct, protože číslo dvanáct ztělesňuje dokonalost a úplnost.“

Věncem dvanácti hvězd se v západních dějinách obrazu zcela neoddiskutovatelně objevuje především v mariánské ikonografii, jež vychází ze Zjevení sv. Jana. Hovoří se zde o „Ženě Sluncem oděné s dvanácti hvězdami kolem hlavy“, tzv. *Assumptě* a posléze *Immaculatě* (svátek Neposkvrněného početí Panny Marie připadá právě na 8. prosince). Panna Marie bývá též zobrazována jako Královna nebes, Regina coeli, zahalena v královsky modrý plášť – tak ji u nás známe např. jako *Madonu Zbraslavskou* z karlovske doby, jejíž plášť je přímo poset zlatými hvězdami. Modrá byla nadto vůbec nejdražší a nejslav-

nostnější barvou, neboť její královsky modrý pigment se až do pozdního baroka získával z drahokamu lapis lazuli. Číslo dvanáct mělo krom hvězdné koruny Panny Marie v západním kontextu kulturních dějin vždy tuto symboliku: dvanáct apoštolů, dvanáct izraelských kmenů, dvanáct bran a dvanáct drahých kamenů Nebeského Jeruzaléma, dvanáct nejvýznamnějších andělů a dvanáct znamení zvířetníku. To jsou hlavní a historicky platné symbolické významy, které slouží jako pevné „precedenty“ v naší základní analýze.

Madona Zbraslavská
c. 1350–1360
Národní galerie v Praze, Anežský klášter
© Wikimedia Commons

Tímto jsme tedy utvrzeni, že Heitz se navzdory oficiálnímu stanovisku EU musel inspirovat právě mariánskou symbolikou, což by zároveň korespondovalo s tradiční úctou k Panně Marii, která byla v „prehistorickém období radikálního tradicionalismu“ považována za ochranitelku Evropy.

Symbolika evropské vlajky se oproti oficiálním stanoviskům EU a oficiálním velkým slovům o jednotě i nadále komplikuje, vezmeme-li v potaz významný detail. Důležité prvotní souvislosti zde totiž nevedou do úplně slepé uličky nepodložených hypotéz. Onen nenápadný, dnes zapomenutý kreslíř Arsène Heitz byl totiž hluboce věřícím katolíkem. Heitzovi také údajně pomáhal jistý Paul M. G. Levy, ve své době ředitel odboru tisku Rady Evropy. Ten naopak ještě v roce 1988 veřejně prohlašoval, že autorem vlajky byl on sám a veškerý mariánský podtext popíral. V dodnes nerozpletené kauze, v níž se posléze objevilo ještě jiné možné autorství, se nicméně Arsène Heitz dle mnoha názorů ospravedlňuje nejpřesvědčivěji, což dokládá

i právník Carlo Curti Gialdino, který krom oficiálního Heitzova výroku že „evropská vlajka je vlajkou Naší Paní“, předkládá i svědectví P. Pierra Caillona, kterého Heitz potkal v srpnu roku 1987 v Lisieux: „Byl jsem to já, kdo navrhl evropskou vlajku. Náhle mě napadlo položit dvanáct hvězd ze zázračného medailonku z Rue du Bac na modré pole. Můj návrh byl jednomyslně přijat 8. prosince 1955, na svátek Neposkvrněného početí. To vám říkám, otče, protože na sobě máte modrý křížek Modré armády Naší Paní Fatimské.“

Zohledníme-li i původní zadání soutěže z roku 1955, objevují se zde tyto požadavky pro podobu evropské vlajky:

- Měla by být symbolem společné civilizace.
- Měla by představovat emblém Evropy
- Neměla by provokovat k národní rivalitě.
- Měla by reprezentovat tradici.
- Měla by být krásná a důstojná.

Panna Marie bývá též zobrazována jako Královna nebes, Regina coeli, zahalena v královsky modrý plášť – tak ji u nás známe např. jako Madonu Zbraslavskou z karlovske doby, jejíž plášť je přímo poset zlatými hvězdami.

Jediným možným a logickým spojníkem těchto požadavků byla tradiční, napříč evropskými národy uchovávaná mariánská úcta k patronce evropského světadílu. Abychom si uvědomili, proč je výše zmíněný spor o původ vlajky podstatný a na jak tenkém ledu se pohybujeme, je třeba mít na paměti, že pokusy vyprázdnit starodávné civilizační a duchovní symboly a sekularizovat je ve jménu politické ideologie známe již od Francouzské revoluce a z celého krvavého 20. století. Tak jako můžeme vyprázdnit symbolický obsah určitého typu kříže a naplnit jej „vyšším dobrem pro národ“, můžeme stejně naložit i s mariánskými atributy a oklestit jejich význam na „nadnárodní jednotu a harmonii“. Převládající vidění dnešního sekularizovaného Západu, v jehož vnímání byl postupně posvátný a kultický obraz funkčně nahrazen obrazem prožívaným ideologicky včleněním kultu do ideologie (fenomén popisovaný již např. Walterem Benjamine), je již od dob umělecké avantgardy z principu vykořeněné. Na pravý odkaz Arsène Heitze, který nad Evropou modrou vlajku s dvanácti hvězdami symbolicky vztyčil a který si původní význam „své“ vlajky nikdy nenechal vymluvit, bychom však neměli zapomínat.

23. 4. 2024